

LINGO

j ę z y k i n i e o b c e

REPETYTORIUM

ANGIELSKI

Gramatyka

z ćwiczeniami

**PRZYGOTOWANIE
DO EGZAMINÓW**

**MATURA
FCE
CAE**

- Przejrzyste i wyczerpujące objaśnienia wszystkich zagadnień gramatycznych
- Dla początkujących i zaawansowanych
- Nowość: quiz sprawdzający opanowanie materiału po każdym rozdziale

Anna Treger

Repetytorium

ANGIELSKI

Gramatyka z ćwiczeniami

**Konsultacja merytoryczna:
Lesław Kawalec**

LINGO
języki nieobce

Projekt okładki serii: **Marcin Rojek, 2-arts.com**

Projekt makiety i opracowanie graficzne: **Studio 27, studio27@qdnnet.pl**

Zdjęcie na okładce: **Mariusz Jachimczuk**

Redakcja i korekta: **Paweł Pokora**

ISBN-10: 83-60287-08-2

ISBN-13: 978-83-602-8708-8

LINGO
języki nieobce

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp. j., Warszawa 2006

www.WydawnictwoLingo.pl

Skład i łamanie: **Studio 27**

Druk i oprawa: **Opolgraf**

Spis treści

Wstęp	5	6. Przysłówek	73
1. Przedimek	6	6.1. Charakterystyka przysłówków pod względem budowy	73
1.1. Przedimek nieokreślony	6	6.2. Podział przysłówków	77
1.2. Przedimek określony	10	6.3. Stopniowanie przysłówków	78
1.3. Przedimek zerowy	13	6.4. Porównania	79
2. Rzeczownik	20	7. Spójnik	83
2.1. Charakterystyka rzeczowników pod względem budowy	20	7.1. Charakterystyka spójników pod względem budowy	83
2.2. Liczba mnoga	21	7.2. Podział spójników	84
2.3. Rodzaj rzeczowników	27	7.3. Użycie spójników	85
2.4. Rzeczowniki niepoliczalne	29	8. Przyimek	90
3. Rzeczownik w dopełniaczu	34	8.1. Charakterystyka przyimków pod względem budowy	90
3.1. Tworzenie dopełniacza	34	8.2. Miejsce przyimka w zdaniu	91
3.2. Użycie dopełniacza	34	8.3. Użycie przyimków	91
3.3. Dopełniacz frazowy	35	9. Liczebnik	105
3.4. Podwójna forma dzierżawcza	36	9.1. Charakterystyka liczebników	105
3.5. Opuszczanie rzeczownika po formie dopełniacza	36	9.2. Daty	109
4. Zaimek	40	9.3. „One”	109
4.1. Zaimki osobowe	40	9.4. Zero	110
4.2. Zaimki dzierżawcze	41	10. Czasownik	113
4.3. Zaimki zwrotne i emfatyczne	42	10.1. Charakterystyka czasowników pod względem budowy	113
4.4. Zaimki wskazujące	45	10.2. Czasowniki przechodnie i nieprzechodnie	116
4.5. Zaimki pytające	46	10.3. Formy czasownika	117
4.6. Zaimki wzajemne	48	10.4. Czasowniki regularne i nieregularne	120
4.7. Zaimki nieokreślone	49	10.5. Kategorie czasowników	122
4.8. Zaimki względne	49	10.6. Czasowniki statyczne i dynamiczne	123
4.9. Zaimki ilościowe	52		
5. Przymiotnik	60		
5.1. Miejsce przymiotnika w zdaniu	60		
5.2. Charakterystyka przymiotników pod względem budowy	60		
5.3. Stopniowanie przymiotników	64		
5.4. Porównania	67		
5.5. Szyk przymiotników w zdaniu	69		

11. Czasowniki modalne	128	17. Mowa niezależna i zależna	210
11.1. Can/be able to	128	17.1. Czasowniki wprowadzające	210
11.2. Could/be able to	130	17.2. Zmiany dotyczące czasów	212
11.3. Should/Ought to/had better	132	17.3. Zmiany dotyczące czasowników modalnych	216
11.4. Must/Have to	133	17.4. Zmiany dotyczące określeń czasu i miejsca	220
11.5. Need	135	17.5. Zmiany dotyczące zaimków	221
11.6. Would	137	17.6. Inne zmiany	221
11.7. May/might	138	17.7. Pytania w mowie zależnej	222
11.8. Used to	140	17.8. Polecenia i prośby	224
11.9. Will/shall	141	17.9. Zdania warunkowe w mowie zależnej	225
12. Pytania i odpowiedzi	144	18. Tryb łączący	229
12.1. Pytania typu „yes/no”	144	19. Zdania rozkazujące	236
12.2. Pytania zawierające przeczenie	146	19.1. Zdania rozkazujące w drugiej osobie	236
12.3. Pytania „wh”	146	19.2. Zdania rozkazujące w pierwszej i trzeciej osobie	238
12.4. Pytania alternatywne	148	19.3. Konstrukcja „to be + bezokolicznik”	239
12.5. Pytania w formie wypowiedzi oznajmujących	148	20. Zdania czasowe	243
12.6. Pytania ogonkowe	149	21. Zdania przydawkowe	250
12.7. Pytania „echo”	150	21.1. Zdania ograniczające	250
13. Czesy terażniejsze	153	21.2. Zdania rozwijające	251
13.1. Present Simple	153	21.3. Zdania typu „cleft sentences”	254
13.2. Present Continuous	157	22. Zdania warunkowe	257
13.3. Present Perfect	159	22.1. Zdania warunkowe I typu	257
13.4. Present Perfect Continuous	164	22.2. Zdania warunkowe II typu	260
14. Czesy przeszłe	170	22.3. Zdania warunkowe III typu	263
14.1. Past Simple	170	22.4. Dodatkowe uwagi o własnościach zdań warunkowych	264
14.2. Past Continuous	173	22.5. Inwersja w zdaniach warunkowych	266
14.3. Past Perfect	176	22.6. Słowa i wyrażenia wprowadzające warunek	267
14.4. Past Perfect Continuous	179	22.7. Zdania warunkowe mieszane	268
15. Czesy przyszłe	184	23. Inwersja	272
15.1. Future Simple	184	23.1. Inwersja z czasownikiem posiłkowym	272
15.2. Zwrot „be going to”	187	23.2. Inwersja przez zamianę miejsc podmiotu i orzeczenia	277
15.3. Future Continuous	189	Klucz do ćwiczeń	282
15.4. Future Perfect	192	Wykaz czasowników nieregularnych	294
15.5. Future Perfect Continuous	194		
15.6. Inne konstrukcje wyrażające przyszłość	196		
16. Strona bierna	199		
16.1. Tworzenie strony biernej	199		
16.2. Użycie strony biernej	200		
16.3. Przyimki w stronie biernej	203		
16.4. Konstrukcje bezokolicznikowe w stronie biernej	204		
16.5. Sprawcze „have/get”	206		

Wstęp

Chcesz skutecznie i szybko powtórzyć gramatykę angielską? Potrzebujesz kompendium, po które zawsze możesz sięgnąć, żeby sprawdzić poprawność użytej konstrukcji czy przypomnieć sobie potrzebną regułę? Wolisz mieć pewność, że przed ważnym egzaminem w jednej książce znajdziesz wyczerpujące wyjaśnienia wszystkich istotnych zagadnień gramatycznych? „**Repetytorium**” Lingo jest właśnie dla Ciebie.

Książka przeznaczona jest dla uczniów, maturzystów, studentów, osób przygotowujących się do egzaminów językowych, a także wszystkich chcących utrwalić i poszerzyć znajomość angielskiej gramatyki. Uwzględnia materiał wymagany na **nowej maturze** oraz egzaminach takich jak **First Certificate in English** czy **Certificate in Advanced English**. Składa się z dwudziestu trzech rozdziałów, klucza do ćwiczeń oraz spisu czasowników nieregularnych. Każdy rozdział został rozplanowany z uwzględnieniem stopnia trudności. Z „Repetytorium” można więc korzystać na każdym etapie nauki. Może ono także służyć nauczycielom języka angielskiego przy układaniu i prowadzeniu zajęć gramatycznych.

Każdy rozdział obejmuje wstępną charakterystykę zagadnień, którym jest poświęcony, część teoretyczną przedstawiającą odpowiednie **reguły gramatyki**, zilustrowaną **przykładami wraz z ich tłumaczeniem** na polski, zestaw **ćwiczeń utrwalających** oraz **quiz** pozwalający sprawdzić zdobytą wiedzę. Wszystkie te elementy są graficznie wyróżnione, co ułatwia naukę i sprawia, że tekst jest przejrzysty.

Język wykorzystywany w publikacji oparty jest na współczesnej angielszczyźnie brytyjskiej. Przykłady należą przeważnie do języka mówionego (ale nie nazbyt kolokwialnego), choć nie zaniedbano również języka bardziej starannego. W uzasadnionych przypadkach pojawiają się także zwroty zaczerpnięte z amerykańskiej wersji języka angielskiego. Jak wiadomo, wszelkie zasady gramatyczne to nie dogmaty, ale prawidłowości zaobserwowane w żywej, ciągle rozwijającej się mowie. To tłumaczy zjawisko wyjątków, które wprawdzie nie podważają potrzeby znajomości uniwersalnych reguł, ale występują i należy o nich wiedzieć. Ten aspekt również został uwzględniony w książce.

Uczmy się gramatyki! Nie tylko dlatego, żeby dobrze zdać egzamin. Przede wszystkim po to, by lepiej posługiwać się językiem angielskim.

Z życzeniami sukcesów

Autorka

1. Przedimek (the Article)

Przedimek sprawia nam sporo trudności, choćby dlatego, że jest nieznamy polszczyźnie. Francuzi, Bułgarzy czy Niemcy nie mają tak dużych problemów, ponieważ w ich językach występują rodzajniki odgrywające podobną rolę jak przedimek w angielskim.

Mimo że użycie rodzajnika w każdym z tych języków rządzi się specyficznymi prawami i regułami, to ich użytkownicy mają w tej kwestii określone wyczucie i intuicję językową, do których mogą się w razie potrzeby odwoływać.

Jednakże Polacy wcale nie stoją na straconej pozycji. Po podjęciu odpowiedniego, wcale nie tak ogromnego wysiłku, mogą przyswoić sobie to zagadnienie i opanować zasady określające użycie przedimków.

W języku angielskim występują:

Przedimek nieokreślony: **a/an**

Przedimek określony: **the**

Przedimek zerowy, oznaczany znakiem graficznym **Ø**

1.1. Przedimek nieokreślony a/an

Przedimek nieokreślony oznacza, że opisujemy daną osobę, rzecz, pojęcie po raz pierwszy, a dana rzecz, osoba, bądź pojęcie nie są bliżej znane mówiącemu i słuchającemu.

a pen	(jakiś, pewien) długopis	an aquarium	(jakieś, pewne) akwarium
a book	(jakaś, pewna) książka	an elephant	(jakiś, pewien) słoń
a new house	(jakiś, pewien) nowy dom	an old car	(jakiś, pewien) stary samochód

Postać, jaką przyjmuje przedimek nieokreślony (**a** bądź **an**), uzależniona jest od tego czy wyrazy towarzyszące (rzeczownik bądź wyrażenie rzeczownikowe) zaczynają się od spółgłoski czy samogłoski.

Przed **pen**, **book** (rzeczownikami) i **new house** (wyrażenie rzeczownikowe) stawiamy przedimek nieokreślony **a**, ponieważ **p**, **b**, **n** są spółgłoskami.

Natomiast przed **aquarium**, **elephant**, **old car** stawiamy przedimek nieokreślony **an**, gdyż **a**, **e**, **o** to samogłoski.

Należy pamiętać, że o użyciu postaci **a** bądź **an** decyduje nie pisownia wyrazu, ale jego brzmienie.

a university /ˌjuːniˈvɜːsɪti/

an hour /aʊə/

a European state /ˌjʊərəˈpiːən steɪt/

W zdaniach:

I am a driver.

Jestem kierowcą.

She is a student.

Ona jest studentką.

używa się przedimka nieokreślonego, mimo że ktoś mówi o sobie, o niej, a „ja” i „ona” są znane zarówno mówiącemu jak i słuchającemu.

Przedimek nieokreślony tłumaczony jest tutaj jako „jeden z wielu, należący do grupy/kategorii, pewnej klasy ludzi”:

I am a politician.

Jestem politykiem (należę do tej grupy ludzi, których nazywamy politykami).

This is an elephant.

To jest słoń (należy do gatunku zwierząt nazywanych słoniami).

Śłowacki was a Romantic poet.

Śłowacki był poetą romantycznym (był jednym z poetów romantycznych).

■ W dawnym języku angielskim przedimek nieokreślony **a/an** oznaczał **one** – jeden. Jeszcze do dziś w niektórych przypadkach używamy **a/an** i **one** zamiennie np. w jednostkach miary, objętości, wagi, czasu, pieniędzy:

a kilo = one kilo

1/5 = a fifth = one fifth

a litre = one litre

a thousand = one thousand

a metre = one metre

an hour = one hour

Przedimka nieokreślonego używamy również w miarach i częstotliwościach. W tym przypadku **a/an** tłumaczymy jako **za/na/w**:

She takes a shower twice a day.

Ona bierze prysznic dwa razy **na** dzień.

I go to the cinema three times a week.

Chodzę do kina trzy razy **w** tygodniu.

The apples are 70 p a pound.

Jabłka kosztują 70 pensów **za** funt.

He usually drives 80 miles an hour.

On zazwyczaj jedzie 80 mil **na** godzinę.

W powyższych sytuacjach **a/an** można zastąpić słowem **per**:

The apples are 70 p per pound.

■ Zwróćmy uwagę na użycie i szyk wyrazów w przypadku słów **half** and **quarter**:

Half an hour has passed.

Upłynęło pół godziny.

A quarter of an hour has passed.

Upłynął kwadrans.

I need half a kilogram of marmalade.

Potrzebuję pół kilo marmolady.

I need a quarter of a kilogram of marmalade.

Potrzebuję ćwierć kilo marmolady.

We have half a bottle of wine left.

Pozostało nam pół butelki wina.

We have a quarter of a bottle of wine left.

Pozostała nam jedna czwarta butelki wina.

Ale:

Let's meet at (a) quarter past eight

Spotkajmy się kwadrans po ósmej.

Uwaga: wybór – użycie bądź nie użycie a przed quarter - mamy tylko przy podawaniu godziny.

We met at half past ten.

Spotkaliśmy się w pół do jedenastej.

■ Przedimki są zależne od występujących po nich rzeczownikach – nie tylko od tego czy zaczynają się od spółgłoski czy samogłoski, czy są określone czy nieokreślone, ale również od tego czy są policzalne czy niepoliczalne (więcej na ten temat w rozdziale o rzeczowniku).

Przed rzeczownikami niepoliczalnymi nigdy nie używamy przedimków nieokreślonych **a/an**.

Możemy natomiast użyć **some** i **any**:

Bring me (some) water.

I've got (some) good information for you.

Is there (any) milk in the refrigerator?

Przynieś mi wody.

Mam dla ciebie dobre informacje.

Czy jest mleko w lodówce?

■ Każdy rzeczownik niepoliczalny można uzupełnić przez dodanie określenia jednostkowego, np. **a bit of, a piece of, an item of, a glass of** i wtedy substancja czy pojęcie abstrakcyjne oznaczane przez rzeczownik nabiera charakteru policzalnego.

He drank water.

Wypił wodę.

He drank a glass of water.

Wypił szklankę wody.

Buy me wine.

Kup mi wino.

Buy me a bottle of wine.

Kup mi butelkę wina.

Add salt.

Dodaj soli.

Add a pinch of salt.

Dodaj szczyptę soli.

We asked for legal advice.

Poprosiliśmy o poradę prawną.

We asked for a piece of legal advice.

Poprosiliśmy o (jedną) poradę prawną.

She bought furniture.

Kupiła meble.

She bought a piece/an item of furniture.

Kupiła mebel.

W powyższych przykładach przedimek **a** jest wymienny z liczebnikiem **one**. Jednakże w przypadku **half a glass of water, half a bottle of wine**, itp. przedimka **a** nie można zastąpić **one**.

■ Przedimek nieokreślony używany jest także przy określaniu ilości:

a few, few (z rzeczownikami policzalnymi)

a little, little (z rzeczownikami niepoliczalnymi)

W przykładach poniżej użycie bądź nieużycie przedimka ma duże znaczenie dla określenia stanu posiadania:

<i>I have few friends.</i>	Mam niewielu/mało przyjaciół (few sugeruje niedostatek bądź niewielką liczbę).
<i>I have a few friends.</i>	Mam kilku/paru przyjaciół (a few sugeruje pewną ilość).
<i>I have little money.</i>	Mam niewiele/mało pieniędzy (analogicznie do few, little mówi o niewielkiej ilości).
<i>I have a little money.</i>	Mam trochę pieniędzy (analogicznie do a few, a little mówi o pewnej ilości).

Zdarza się, że można użyć zarówno **few/a few** i **little/a little** do określenia takiej samej ilości. Ktoś mający trzech przyjaciół może powiedzieć: „I have few friends”, natomiast inna osoba, mająca tyle samo przyjaciół powie: „I have a few friends”. Jak widać, użycie przedimków w przedstawionych przypadkach sprowadza się raczej do subiektywnej oceny, a nie do precyzyjnego określenia ilości.

Ćwiczenia

- 1.** Uzupełnij puste miejsca przedimkami **a/an** lub nie wpisuj nic, jeśli przedimek nie jest potrzebny.

1. Simon has _____ photographic memory.	6. He buys plenty of _____ magazines.
2. Could you bring me _____ apple?	7. She is _____ Irish dancer.
3. I live in _____ rural area.	8. Leave it to _____ expert.
4. There is _____ beautiful garden in front of my house.	9. Give me _____ honest answer.
5. I have _____ sister and two brothers.	10. They work in _____ zoo.

- 2.** Uzupełnij puste miejsca, wpisując **a/an, per** bądź nie wpisuj nic, jeśli przedimek nie jest potrzebny. Czasem więcej niż jedna odpowiedź jest prawidłowa.

1. Buy me _____ dozen of eggs, please.	9. We are very late! It is _____ half past _____ nine.
2. She was advised to have _____ X-ray.	10. Kaya is not _____ actress. She is _____ singer.
3. Turn right into _____ one-way street.	11. Could I have _____ cup of _____ coffee please?
4. I never drive fast, only 70 km _____ hour.	12. This is _____ expensive but _____ good restaurant.
5. This was _____ unique opportunity for me.	13. I can't buy this. I have _____ little money.
6. The film starts at _____ quarter to five.	14. How much are oranges? 40 cents _____ pound.
7. We have English classes three times _____ week.	15. This carpet is _____ metre in length.
8. This house belongs to _____ old woman.	

3. Uzupełnij tekst, wpisując **a/an, one, per** lub nie wpisuj nic, jeśli przedimek nie jest potrzebny.

Czasem więcej niż jedna odpowiedź jest prawidłowa.

My name is Kate. I am 1 _____ student and I live in 2 _____ small town in North England. I live in 3 _____ street with five houses only. It looks more like 4 _____ lane than 5 _____ street. There are 6 _____ beautiful trees all along it, and it is very quiet. There is 7 _____ small park on the corner where 8 _____ plenty of children play and ride bikes. There is also 9 _____ school nearby, where I study, and 10 _____ big swimming pool - it is 11 _____ hundred metres in length and sixty metres in width. Me and my friends go there frequently, three or four times 12 _____ week. In our leisure time we also go to 13 _____ cafeteria for 14 _____ cup of 15 _____ coffee and 16 _____ piece of 17 _____ cake. I love being 18 _____ student, but when I look back on my first year of school, I remember it as 19 _____ time of great stress. I had 20 _____ very few friends and no close ones. I went to 21 _____ cafés alone, sat there, drank 22 _____ coffee, read 23 _____ book or 24 _____ newspaper then I left for home. Now my life is completely different.

1.2. Przedimek określony the

Przedimek określony ma tylko jedną formę **the** i występuje zarówno przed rzeczownikami w liczbie pojedynczej jak i mnogiej, policzalnymi (**the book**) i niepoliczalnymi (**the wine**).

Wymowa przedimka **the**:

[ðə] – w pozycji nieakcentowanej, przed wyrazami zaczynającymi się od spółgłoski, np.
the man [ðə 'mæn]

[ði] – w pozycji nieakcentowanej, przed wyrazami zaczynającymi się od samogłoski, np.
the apple [ði 'æpəl]

[ði:] – w pozycji akcentowanej

Przedimka określonego używamy, gdy mówimy o osobie, rzeczy, zjawisku znanej mówiącemu i słuchającemu, łatwej do zidentyfikowania, określonej, wobec której nie ma wątpliwości, że o nią właśnie chodzi:

Give me the apple. Daj mi (to) jabłko (to konkretne jabłko, np. znajdujące się na stole).

I don't like the song. Nie podoba mi się ta piosenka (ta właśnie piosenka).

Przedimka określonego używamy: (a) kiedy mówimy o rzeczy, osobie bądź zjawisku nie po raz pierwszy w tym samym kontekście, (b) kiedy dana rzecz bądź osoba jest później określona innym rzeczownikiem.

a) **I live in a small town. The town has many old buildings.**
Mieszkam w małym mieście. Miasto ma wiele starych budynków.

b) **Philip gave me a present. The ring was beautiful.**
(Z kontekstu jasno wynika, że tym prezentem jest pierścionek.)
Filip dał mi prezent. Pierścionek był piękny.

Przedimka określonego używamy również przed rzeczownikiem, o którym wcześniej nie było mowy, ale do którego już się odnieśliśmy i który w sposób pośredni został zasygnalizowany:

*I went to **an** art gallery yesterday. **The** paintings were exquisite.*

(Mowa jest o obrazach, które są w zbiorach tej galerii, do której poszedłem wczoraj.)

***Poszedłem wczoraj do galerii sztuki.** Obrazy były znakomite.*

Także wiedza o otaczającym nas świecie może wskazywać na potrzebę użycia przedimka określonego.

***The** sun is shining now.*

Słońce teraz świeci.

***The** moon is in full phase.*

Księżyc jest w nowiu.

***Indonesia** lies near **the** Equator.*

Indonezja leży w pobliżu równika.

Mamy jedno słońce, księżyc czy równik wobec tego używamy przedimka określonego.

W przypadku, gdy wyrazy: **słońce**, **księżyc** używane są jako terminy ogólnoastronomiczne, można użyć przedimka nieokreślonego:

***Ariel** is **a** moon of Uranus.*

Ariel jest księżycem Urana.

■ Przedimek określony użyty przed przymiotnikami odnosi się do określonej klasy, kategorii ludzi, którą charakteryzuje użyty przymiotnik:

***the** young*

młodzi

***the** unemployed*

bezrobotni

***the** disabled*

niepełnosprawni

***the** rich and **the** poor*

bogaci i biedni

Przedimka określonego używamy przed rzeczownikami stanowiącymi całą klasę/gatunek/rodzaj osób, zwierząt, przedmiotów, zjawisk:

***The** tiger lives a solitary life.*

Tygrys prowadzi/tygrysy prowadzą samotny tryb życia.

***The** pigeon was used to carry messages.*

Gołąb był/gołębie były wykorzystywane/e do przesyłania wiadomości.

■ Ponadto przedimek określony występuje przed:

1. przymiotnikami w stopniu najwyższym: **the best**, **the most interesting**;

uwaga: brak przedimka określonego przed przymiotnikiem w stopniu najwyższym nie czyni tego zdania niepoprawnym, zmienia jedynie jego treść, bowiem **most** bez **the** znaczy **bardzo**:

***Kate** is **the** most intelligent person I know.*

Kasia jest najinteligentniejszą osobą, jaką znam.

***Kate** is **a** most intelligent person.*

Kasia jest bardzo inteligentną osobą.

2. rzeczownikami określającymi typ rozrywki:
*I go to **the** cinema once a week.* Chodzę do kina raz w tygodniu.
*She goes to **the** opera frequently.* Ona chodzi często do opery.
*He likes **the** theatre.* On lubi teatr.
3. wyrażeniami określającymi miarę, np. *by the kilo, by the dozen, by the litre, by the metre*;
4. nazwami państw, jeśli w ich skład wchodzi rzeczownik pospolity (np. republic, states, kingdom): *the USA, the UK, the People's Republic of China*. Do wyjątków zalicza się: *the Argentine* (choć także *Argentina*), *the Sudan* (choć także *Sudan*), *the Lebanon* (choć także *Lebanon*), *the Ukraine* (choć także *Ukraine*);
5. nazwami niektórych krain geograficznych, regionów, stanów: *the Częstochowa region, the Kaszuby region, the Highlands, the Midlands, the Lowlands, the Continent of Africa, the Rivera, the South, the Middle East, the West*;
6. nazwami wysp, które zawierają *of*, np. *the Isle of Wight, the Island of Soay*, oraz tymi, które mają nazwy w liczbie mnogiej, np. *the British Isles, the Hebrides, the Shetlands, the Lofoten Islands*;
7. nazwami kanałów: *the Suez Canal, the Kiel Canal, the Burgundy Canal, the Panama Canal, the English Channel*;
8. nazwami oceanów, mórz, rzek, delt: *the Atlantic, the Pacific, the Baltic Sea, the Dead Sea, the Vistula, the Nile, the Rhine, the Mekong Delta, the Danube Delta*;
9. nazwami pojezierzy: *the Mazurian Lakes, the Lake District, the Brodnica Lakes*;
10. nazwami pustyń: *the Sahara Desert, the Gobi Desert, the Syrian Desert*;
11. nazwami łańcuchów i masywów górskich: *the Himalayas, the Tatras, the Alps, the Andes, the Sierra Nevada*;
12. nazwami lasów: *the Black Forest, the Vienna Woods, the West Mau Forest, the Dumbrava Forest, the Bielany Woods*. Przedimek określony pomijamy wtedy, kiedy nazwa lasu wywodzi się od nazwy miejsca (chodzi głównie o lasy angielskie), np. *Aber-nethy Forest, Sherwood Forest, Friston Forest*. Wyjątek stanowią nazwy lasów, w których występuje *of*, np. *the Forest of Arden*, oraz których nazwa pochodzi od przymiotnika, np. *the New Forest*;
13. nazwami zatok, półwyspów, wybrzeży: *the Gulf of Mexico, the Gulf of Finland, the Persian Gulf, the Dungeness Peninsula, the Kamchatka Peninsula, the Hel Peninsula, the Yucatan Peninsula, the East Coast, the Costa Brava*;
14. nazwami ujść, np. *the Pentland Firth*;
15. nazwami lodowców, np. *the Hispar Glacier*;
16. terminami z dziedziny geografii, które mają charakter indywidualny, np. *the Equator, the North/South Pole, the Tropic of Capricorn, the Greenwich Meridian*;
17. nazwami urzędów: *the Ministry of Foreign Affairs, the Department of Defense, the European Committee for Standardisation*;
18. nazwami klasztorów (męskich i żeńskich), np. *the Albertine Convent, the Dominican Monastery*;
19. nazwami budynków, gmachów, kawiarni, np. *the Empire State Building, the Shell Buidling, the Kremlin, the Parthenon, the Trocadero Café, the Nowy Świat Café* (uwaga: nazwy kawiarni i restauracji często występują w języku potocznym bez *the* i bez słowa *café/restaurant*);
20. nazwami kin, np. *the Odeon Cinema, the Atlantic Cinema*;
21. nazwiskami rodzin: *the Simpsons, the Osbournes*;
22. nazwami instrumentów muzycznych w kontekście grania, np. *I play the violin; he is*

practising the piano now. Kiedy mówimy o instrumencie jako o przedmiocie, stosujemy przedimki zgodnie z ogólnymi regułami, np. **I bought a guitar.**

Cwiczenia

4. Uzupełnij puste miejsca przedimkami **a/an, the**.

1. Who took _____ book?
2. Pass me _____ bread, please.
3. I live in _____ suburbs of Toronto.
4. Daniel is _____ big fan of Janice Joplin.
5. She is _____ oldest of four children.
6. I learnt _____ piano when I was 5.
7. _____ disabled can live independently.
8. Where is _____ key?
9. _____ cat is _____ very independent animal.
10. Let's go to _____ theatre tonight.

5. Uzupełnij puste miejsca przedimkami **a/an, the** lub nie wpisuj nic, jeśli przedimek nie jest potrzebny.

1. He has _____ new car. Have you seen _____ Opel yet?
2. He has cooked and done _____ washing up.
3. _____ weather is nice and _____ sun is up.
4. I'd like _____ camera for my birthday. _____ camera must be hand-held.
5. We went to see _____ movie last night. Some of _____ dialogue was poor.
6. She lives in _____ UK, in _____ Liverpool.
7. My uncle is _____ university lecturer.
8. Let's sit on _____ floor.
9. Greg is _____ most diligent student, but my sister is even more diligent.
10. _____ tiger is _____ largest member of _____ cat family.
11. _____ Smiths are very good neighbours.
12. Where are _____ boys? In _____ garden.
13. Hurry up! _____ students are waiting.
14. I live near _____ hospital.
15. We drifted down _____ Nile, enjoying _____ spectacular views.

1.3. Przedimek zerowy (ø)

Brak przedimka nieokreślonego lub określonego ma pewne znaczenie gramatyczne, dlatego mówimy czasem o przedimku zerowym **ø**, zamiast stwierdzać, że nie stosujemy żadnego przedimka.

Nie używamy przedimków (bądź używamy przedimka zerowego) przed rzeczownikami, które mówią o całej klasie/gatunku/rodzaju:

I read books.

Czytam książki.

He likes cheese and wine.

On lubi ser i wino.

■ Przedimek opuszczamy przed nazwami własnymi, dniami tygodnia, miesiąca oraz rzeczownikami, po których następują numery np. stron:

Mark is my best friend.

I have been to France many times.

Amy leaves in May.

Boxing Day is celebrated on 26 Dec.

For homework, do exercise 2 on page 14.

Marek jest moim przyjacielem.

Byłem we Francji wiele razy.

Amy wyjeżdża w maju.

Drugi dzień Bożego Narodzenia obchodzi się 26-go grudnia.

Jako pracę domową zrób ćwiczenie 2 ze strony 14.

W przypadku pór roku możemy stosować przedimek określony, choć nie jest to konieczne.

I play hockey in (the) winter.

Zimą gram w hokeja.

■ Przedimków nie używamy przed nazwami instytucji, jeśli na pierwszy plan wysuwa się ich podstawowa rola:

I go to school.

Chodzę do szkoły
(jestem uczniem tej szkoły).

Tim was taken to hospital.

Tim poszedł do szpitala (potrzebna mu była pomoc lekarska).

She is in church now.

Jest teraz w kościele (jest na mszy).

The man went to prison.

Ten człowiek poszedł do więzienia (za złamanie prawa).

W poniższych przykładach instytucje te nie pełnią swojej podstawowej funkcji, ale występują jako miejsca, budynki:

I will go to the school.

Pójdę do szkoły
(jako rodzic ucznia lub pracownik szkoły).

She went to the hospital.

Poszła do szpitala (być może w odwiedziny).

He's been to the prison.

Był w więzieniu (jako odwiedzający lub jako pracownik).

Uwaga: w amerykańskiej odmianie angielskiego pacjent udaje się **to the hospital**.

■ Przedimek nie występuje przed pojęciami abstrakcyjnymi, np. **fear, love, hatred, society, anger, poverty, happiness, beauty, freedom**, chyba że są one bliżej określone bądź towarzyszą im dodatkowe informacje.

He lives a boring life.

On prowadzi nudne życie.

Who will pay for the freedom?

Kto zapłaci za tę wolność?

The anger made me eat another sandwich.

Z (tej) złości zjadłem kolejną kanapkę.

■ Przedimków nie używamy również przed:

1. nazwami kontynentów, np. **Europe, Asia, America, Antarctica** (choć także **the Antarctic**);
2. nazwami państw, które nie zawierają słów: **republic, state, kingdom**, np. **Poland, France, Japan, Ireland**;
3. nazwami niektórych krain geograficznych, regionów, stanów, np. **Kent, Yorkshire, Kentucky, Normandy**;
4. nazwami miast, np. **London, Warsaw, Paris**, wyjątek stanowi **the Hague** (Uwaga: kiedy mówimy o mieście w określonym czasie historycznym, stosujemy przedimek, np. **the Warsaw of 1939**);
5. nazwami jezior, np. **Lake Baikal, Silver Lake, Lake Victoria, Lake Geneva, Lake Mamry, Balaton**. Wyjątkiem są jeziora, których nazwy występują w liczbie mnogiej (**the Great Lakes**), których nazwy zawierają **of** (np. **the Lake of Lucerne**) oraz te, których nazwy pochodzą od przymiotnika (ale: **Blake Lake**);
6. nazwami niektórych wysp zwłaszcza tych, które w nazwie nie mają **of**, np. **Great Britain, Cyprus, New Zealand** (ale **the Black Isle**);
7. nazwami przylądków, np. **Cape Horn, Cape Sunium**. Wyjątkiem są przylądki, których nazwy zawierają **of** (np. **the Cape of Good Hope**);
8. nazwami szczytów górskich, np. **Kasprowy Wierch, Kilimanjaro, Mont Blanc, Mount Everest** (wyjątkiem są niemieckie i francuskie nazwy szczytów, np. **the Jungfrau, the Eiger, the Dru, the Aiguille Noire** oraz nazwy gór w liczbie mnogiej, np. **the Grandes Jorasses, the Czerwone Wierchy**);
9. nazwami przylądków, cieśnin: **Echo Point, Hound Point, St. George's Point, Barra Sound, Monach Sound**;
10. nazwami plaż, np. **Leven Beach, Opunake Beach, Las Palmas Beach**;
11. nazwami portów, np. **London Docks, Liverpool Docks, Ustka Harbour, Pearl Harbour**;
12. nazwami ulic, alej, np. **Marszałkowska Street, Fifth Avenue, Jerozolimskie Avenue, Park Lane** (ale **the High Street, the Mall, the Strand, the M5**);
13. nazwami placów, parków: **Piccadilly Circus, Times Square, Hyde Park, Central Park** (ale **the Łazienki Park**);
14. nazwami stacji kolejowych, lotnisk, np. **Heathrow, Okęcie Airport, JFK Airport, Waterloo Station** (ale **the Central Station**).

Ćwiczenia

6. Uzupełnij wolne miejsca przedimkami **a/an, the** lub przedimkiem zerowym **Ø**.

1. I am going to _____ opera on _____ Thursday.
2. My parents are planning _____ trip to _____ Sahara.
3. _____ best coffee is served at _____ Café Royal.
4. He is going to _____ hospital tomorrow for _____ scheduled check-up.
5. My brother loves playing _____ violin.
6. _____ High Street is one of the world's finest streets.

7. We ordered _____ steak and _____ spinach salad. _____ steak was delicious but _____ spinach salad was awful.
8. How much are _____ grapes? One euro _____ kilo.
9. _____ K2 is _____ most difficult mountain to climb.
10. Every year millions of tourists go to _____ Alps to ski.
11. Take _____ bus 517 and get off at _____ second stop.
12. We stayed in _____ beautiful hotel near _____ Lake Victoria.
13. People go to _____ Hyde Park to speak their mind.
14. I went to _____ church to see _____ interior.
15. He pays him by _____ hour.
16. Shall we meet outside _____ Muranów Cinema?
17. My flatmate comes from _____ Ukraine.
18. Have you found _____ job for _____ summer yet?
19. _____ young are trying to outsmart _____ old.
20. Robin Hood lived in _____ Sherwood Forest.

7. Uzupełnij dialog przedimkami **a/an, the** lub przedimkiem zerowym **Ø**.

A: Take 1 _____ good look at 2 _____ man over there!

B: Where?

A: By 3 _____ window. 4 _____ one in 5 _____ blue coat.

B: Isn't he 6 _____ famous traveller?

A: Yes, he is. He has just come back from 7 _____ expedition to 8 _____ south of 9 _____ Sudan.

B: Of course I know him. He has made lots of documentary films and film series for 10 _____ Channel 1.

A: 11 _____ few days ago I heard him talk about his rough travel plans to 12 _____ Africa from 13 _____ May to 14 _____ June next year.

B: He must have seen 15 _____ whole world. What 16 _____ extraordinary man he is! There are so many questions I would like to ask him.

A: What questions?

B: Like how do we go about planning for 17 _____ trip or what is 18 _____ best way to get around?

A: Well, go and ask him. You may never have 19 _____ chance again.

Quiz

Rozwiąż quiz. Wybierz prawidłową odpowiedź i przejdź do następnego pytania.

- 1.** Przedimek nieokreślony poprzedza wszystkie rzeczowniki policzalne.
a) Tak
b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 4.
Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 2.

- 2.** Dobra odpowiedź. Idź do 3.

- 3.** Postać przedimka nieokreślonego zależy od brzmienia rzeczownika.
a) Tak
b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 5.
Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 7.

4. Zła odpowiedź. Przedimek nieokreślony stawiamy tylko przed rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej.

Wróć do 1.

5. Dobrze, np. an hour, a universe, an MA.

Idź do 6.

6. Przedimek nieokreślony znaczy „pojedynczy egzemplarz z klasy rzeczy/osób/zjawisk”.

- a) Tak
b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 8.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 10.

7. Żle. O postaci przedimka nieokreślonego decyduje wymowa następnego wyrazu, np. an hour /aʊə/. Wróć do 3.

8. Dobrze, np. „I bought a chair” – **A chair** jest egzemplarzem pewnej klasy rzeczy.

Idź do 9.

9. Przedimek nieokreślony przechodzi w określony, jeśli mówimy dalej o rzeczy (osobie/zjawisku).

- a) Tak
b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 11.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 13.

10. Żle. Wróć do 6.

11. Dobrze, np. „I’ve bought a book. The book is interesting.” Idź do 12.

12. Przedimek określony, w przeciwieństwie do nieokreślonego, ma jedną postać.

- a) Tak
b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 14.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 16.

13. Żle. Wróć do 9.

14. Dobrze. Idź do 15.

15. Które zdanie jest prawidłowe?

- a) It is a half past six.
b) It is a quarter to six.

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 19.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 17.

16. Żle. Przedimek określony ma jedną postać – **the**. Wróć do 12.

17. Dobrze. Idź do 18.

18. W którym zdaniu mówiący narzeka, że prawie nikt nie przyszedł na jego przyjęcie?

- a) A few people came to my party.
b) Few people came to my party.

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 22.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 20.

19. Żle. Przy podawaniu godziny, przedimek nieokreślony nigdy nie poprzedza **half**.

Wróć do 15.

20. Dobrze. Idź do 21.

21. Zaimek zerowy ma postać **ø**.

- a) Tak
b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 25.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 23.

22. Żle. **A few** oznacza **trochę/kilka** i w tym kontekście sugeruje, że może na przyjęciu nie było tłumów, ale jednak byli goście. **Few** oznacza, że mało kto przyszedł. Wróć do 18.

23. Dobrze. **Ø** to umowny znak graficzny przedimka zerowego, a nie jego postać.

Idź do 24.

24. Przedimka określonego używamy przed rzeczownikami policzalnymi, także i wtedy kiedy mówimy o klasie, gatunku przedmiotu/osoby/zjawiska.

- a) Tak
b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 26.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 28.

25. Źle. Ø to umowny znak graficzny zaimka zerowego, a nie jego postać. Wróć do 21.

26. Dobrze, np. „The parrot is very intelligent”. Idź do 27.

27. „Sophie went to hospital”. Kim jest Zosia?

- a) pacjentką
- b) pracownikiem szpitala

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 29.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 31.

28. Źle. Przedimek określony użyty przed rzeczownikami policzalnymi odnosi się do całej klasy przedmiotów (osób, zjawisk). Wróć do 24.

29. Dobrze. Idź do 30.

30. Które zdanie jest poprawne?

- a) She plays the cello.
- b) She plays a cello.

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 32.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 34.

31. Źle. Jeżeli nie używamy przedimka **the** przed takimi wyrazami jak: **school, prison, church, hospital** to znaczy, że mówimy o bytności w danym miejscu w roli ucznia, więźnia, wiernego czy pacjenta. Wróć do 27.

32. Dobrze. Idź do 33.

33. Zdanie „We talked about a moon” jest prawidłowe.

- a) Tak
- b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 35.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 37.

34. Źle. Kiedy mówimy o instrumencie muzycznym w kontekście grania to używamy przedimka określonego. Wróć do 30.

35. Dobrze. Zdanie jest prawidłowe, jeśli słowo **moon** występuje jako ogólny termin astronomiczny, np. „We talked about a moon – Janus” (księżyc Saturna).

Idź do 36.

36. Przed którym państwem możemy spotkać zarówno przedimek określony jak i zerowy?

- a) China
- b) Lebanon
- c) France

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 38.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 39.

Jeśli wybrałeś odpowiedź c, idź do 41.

37. Źle. To zdanie jest prawidłowe, jeśli **moon** jest ogólnym terminem astronomicznym. Wróć do 33.

38. Źle. Przed słowem **China** nie stawiamy przedimka określonego **the**, w przeciwieństwie do oficjalnej nazwy **the People's Republic of China**. Jeżeli w skład nazwy państwa wchodzi rzeczownik pospolity (np. republic, kingdom), nazwa ta jest poprzedzona przez **the**. Wróć do 36.

39. Dobrze. Idź do 40.

40. Przedimek określony użyty przed przymiotnikami odnosi się do określonej klasy, kategorii ludzi, którą charakteryzuje użyty przymiotnik.

- a) Tak
- b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 42.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 44.

41. Źle. Wróć do 36.

42. Dobrze, np. **the beautiful, the rich**.

Idź do 43.

43. Zdanie „It is most interesting” jest poprawne.

- a) Tak
- b) Nie

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 45.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 47.

44. Źle. Wróć do 40.

45. Dobrze. Idź do 46.

46. Przy którym państwie należy postawić przedimek określony?

- a) United Kingdom
- b) Ukraine
- c) Japan

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 48.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 49.

Jeśli wybrałeś odpowiedź c, idź do 51.

47. Źle. To zdanie znaczy: „To jest bardzo interesujące” – **most** bez **the** oznacza **very**. Wróć do 23.

48. Dobrze. Jeśli w skład nazwy państwa wchodzi rzeczownik pospolity, wówczas nazwę tego państwa poprzedza się przedimkiem określonym **the**. Idź do 50.

49. Źle. **Ukraine** nie trzeba poprzedzać przedimkiem określonym, choć można.

Wróć do 46.

50. Przed którą nazwą miasta należy postawić przedimek określony?

- a) Prague
- b) Hague

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 54.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 52.

51. Źle. Jeśli w skład państwa nie wchodzi rzeczownik pospolity, np. kingdom, republic, state, nie używamy przedimka określonego. Wróć do 46.

52. Dobrze. Nazwy miast nie wymagają użycia przedimków, ale **the Hague** (Haga) jest wyjątkiem. Idź do 53.

53. W którym z poniższych przykładów chodzi o rzekę?

- a) the Missouri
- b) Missouri

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 55.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 57.

54. Źle. Nazwy miast w zasadzie nie wymagają użycia przedimków. Wróć do 50.

55. Dobrze. Nazwy rzek zawsze poprzedza przedimek określony. Idź do 56.

56. Które zdanie jest prawidłowe:

- a) She lived in the pre-war Berlin.
- b) She lived in pre-war Berlin.

Jeśli wybrałeś odpowiedź a, idź do 58.

Jeśli wybrałeś odpowiedź b, idź do 59.

57. Źle. **Missouri** to stan w USA.

Wróć do 53.

58. Dobrze. Idź do 60.

59. Źle. Chociaż nazwy miast nie wymagają użycia przedimków, to stawiamy je, gdy mówimy o mieście w konkretnej epoce czy okresie czasu. Wróć do 56.

60.

Gratulacje!

To koniec quizu.